

Kanovaren op de Grevelingen

door Johann van Rossum

Hier en daar ligt een klein jachthaventje aan deze bijna vijftieng kilometer lange en zo'n acht kilometer brede zeearm. Er is bijna geen beroepsvaart en in het voor- en najaar is het er bijna uitgestorven. Genieten van golven en wind, dat is varen door dit ruige samenspel van groot water en eilandjes.

We zitten in onze kano's op de Grevelingen, een voormalige zeearm die in 1971 weliswaar is getemd, maar heel weinig van zijn karakter verloren heeft. Alleen de stroom – samen met tegenwind goed voor gevaarlijke grote brekers- is verdwenen. Nu ligt er een ruig gebied van groot water met eilanden, ondiepten en drooggevallen slikken, doorsneden met diepe geulen. Heel veel oevergebied is beschermd natuurgebied en eigendom van Staatsbosbeheer. De biologische rijkdom van de Grevelingen springt het meest in het oog. Doordat het water nog steeds zout is, kon zich een onderwaterleven ontwikkelen dat niet onderdoet voor dat van de Oosterschelde. Sombere koffiedikkijkers in de jaren zestig voorspelden dat de afgesloten zeearm de status en kenmerken van een goor riool zou krijgen. Rotstuinen van bruine en groene wieren, scholen glimmende sardientjes, garnalen, rondstruinende krabben en tere zeeanemoontjes bewijzen hun ongelijk.

Voor de zeekanoër, die van flora en fauna net zo geniet als van geweld van wind en golven is het een ideaal gebied voor een meerdaagse tocht.

Als we 's morgen onze Mariners in het knusse haventje van Ouddorp volproppen met uitrusting zijn we blij dat de kanowerf Nimbus geen concessies aan het pakvolume van onze zeekayaks gedaan heeft; alles past erin. We varen westelijke richting, langs de Brouwersdam. Niet bijster interessant deze moderne zeewering. Op verschillende niveaus razen auto's heen en weer over de kolos van asphalt. Ruim uit de oever koersen we naar de Kabbelaarsbank, een voormalige plaat in de Grevelingenmond die nu aansluit op de dam. Het is hier best ondiep, het water is helder. Ontelbare zandhoopjes geven aan dat de zeepieren het hier ook best zonder eb en vloed stellen. We laten Scharendijke rechts van ons liggen als we het Brouwershavensegat oversteken naar Schouwen. Abrupt verkleurt het water. Een diepblauwe tint geeft aan dat we diep water kruisen. Tot de afsluiting gierde hier de hoofdstroom doorheen en groef een geul uit tot achtenveertig meter diepte! Het kan geen toeval zijn dat de dijk op deze plek ongekend zwaar is en beschermd wordt door beton en palenschermen. De Zeeuwen hebben het wel even gehad met water! Het begint een beetje te regenen, niet veel, net onplezierig. Eind middag schuiven de kano's op het zandstrandje bij het Dolfijntje. Er is niemand en we besluiten achter de struiken ons kampement op te slaan, twee tentjes en een tarp ertussen. Mocht het morgen regenen dan hebben we in ieder geval een luxe overkapping boven de uitgangen van de tenten en een droge plek om te ontbijten. De kano's worden uitgeladen en in de struiken getrokken. Voorlopig heeft niemand er weet van dat we hier zijn. Na een perfecte maaltijd "bunte kartoffeln" van Pfanni en een toetje van Mona, zetten we koffie. Op het strandje –we waren hier een paar jaar geleden met Hans van de Weijert en De Biesbosch Beversgenieten we van de hete cafeïne en een vroege zonsondergang ergens achter de Brouwersdam, ver uit het gezichtveld van autoriteiten die vinden dat we hier absoluut niet mogen overnachten. Als slaapmutsje hebben we een fles Glenkinchie 'Lowland single malt whisky', nu zou Ruud hierbij moeten zijn! We slapen uitstekend!

De volgende morgen waait er een kille bries uit het zuidoosten. Het wordt een zware etappe. We koersen tegen de toenemende wind in tussen de Stampersplaat en de Dwars in de Weg door naar de Punt van Bommenede. Voor een bezoek aan het schilderachtige

Brouwershaven hebben we deze keer helaas geen tijd; tijdens het zeekamp van Peddelpraat hebben we op de markt uitgebreid sorbets zitten eten! Na de kortstondige luwte achter de Punt wacht ons tot aan de Grevelingendam ruim tien kilometer open water met tegenwind. Links voor ons zien we niet eens de horizon en precies van die kan uit komen de golven met hun witte kuiven. In het begin zijn we nog enthousiast over de enorme duikelingen die we over de rollers maken, maar we schieten nauwelijks op. De grijze bedijking biedt ook geen vrolijk zicht, de oevers met hun basaltkeien is ongestuurd. Het water spat van de voorplecht recht in ons gezicht, het zout droogt wit op. Afzien!

Hoog boven ons schreeuwen twee roofvogels, buizerds denk ik. Het barst van de watervogels op de slikken. We stappen bij natuurgebied Dijkwater even uit de kano's om wat te eten. Gelukkig zijn de zooltjes van onze kanoschoentjes bestand tegen de scherpe schelpen van deze bank. Bij een boer in de buurt van recreatiepark Aqua Delta mogen we de tenten opzetten en een bescheiden kampvuurtje maken. De boer wil geen cent voor de overnachting, een borrel slaat hij echter niet af. We zien aan zijn gezicht, nadat het glaasje in een teug gelegeerd was, dat hij een whisky van zeven tientjes niet echt kan waarderen. De volgende ochtend staat hij echter met twee door-de-vrouw-zelf-gebakken broden bij de tent; al dat droogvoer wat hij ons zag eten gisteravond kan nooit goed zijn voor zulke sportieve mensen. Zeeuwen zijn nuchtere mensen, maar wel verschrikkelijk aardig.

Als we de volgende ochtend koers noord van Bruinisse aanhouden en eerst even langs recreatiegebied de Mosselbank varen, twee eilandjes compleet met toiletgebouwtjes en afvalbakken, raken we enigszins geïrriteerd door de bordjes "Verboden te overnachten". Er liggen een paar bootjes tegen de oever, dat mag. Een paar tentjes op de kant, een paar kano's en natuurliefhebbers die hun rommel zelfs mee terug nemen, vormen blijkbaar een bedreiging voor dit gebied!

We varen terug in oostelijke richting, naar scheidingston SJ7-GH2, nu naar de Grevelingendam. We volgen de dam op gepaste afstand in noordelijke richting. Bij het monument op de dam bij Flakkee liggen grote hoeveelheden aangespoeld zeegras te rotten. Het stinkt er behoorlijk. We bereiken het gehucht Battenoord, de startplaats van de Grevelingentochten van onze kanobouwer uit Groot-Ammers. We moeten op zoek naar Camping De Grevelingen, maar voor het haventje wacht ons een roze verrassing: op het ondiepe gedeelte naast de havenbetonning zijn een twintigtal flamingo's aan het foerageren. Waarschijnlijk worden ze in Blijdorp of de Antwerpse Zoo niet echt gemist en ze blijken zich hier goed te kunnen redden. We kunnen tot op een meter of dertig dichtbij komen, dan gaan ze alsof op commando tegelijk de lucht in om een honderd meter verderop weer neer te strijken. De camping is niet ver, de kanokarretjes bewijzen echter wel hun diensten. Het is stil op de camping, wij zijn de enige gasten, "We zijn eigenlijk nog niet open, maar zoek maar een plaatsje. Is vijf gulden per persoon niet te veel? De toiletten kunnen jullie gebruiken, de douches zijn nog afgesloten. Excuses voor het ongemak." Dag vier: er staat een azuurblauwe hemel en een flinke wind, ik schat vier à vijf, oostzuid-oost, dus schuin van achteren als naar Herkingen varen. Scheg uit! Om de hoek ligt het natuurgebied de Slikken van Flakkee, kilometers lang en ondiep, bijna tot Ouddorp. Schuin links voor ons wordt de Veermansplaat zichtbaar. Pal voor de wind schuiven we nu het stuk van zo'n drie kilometer water in nauwelijks veertig minuten over. In de luwte van het eiland varen we weer wat rustiger. We gaan even aan land, er schijnen hier Schotse hooglanders te zijn, die willen we fotograferen. We hebben honger gekregen, tijd voor een lunchpauze. De runderen in dienst van Staatsbosbeheer laten zich mooi niet zien. Terug in de kano's ronden we het eiland en varen nu haaks op de wind over de aardedonkere stroomgeul van de Vlieger en komen we weer de ondiepe gedeelten van de Slikken van Flakkee tegen. Het staat vol met heldergroen zeegras en het stikt er van de vogels: rotganzen, smienten en knobbelzwanen. Als we naar hun mening te dichtbij komen, kie-

zen ze –volgens het scenario van de reclame voor onze nationale luchtvaartmaatschappij- het luchtruim.

Het laatste stukje van onze tocht wordt het spectaculairst! De wind die onbelemmerd over kilometers Grevelingen blaast, krijgt vat op de golven en met de haven van Ouddorp in zich surfen we op metershoge golven over het Springersdiep. Ik ben af en toe mijn tochtgenoten kwijt, soms zie ik alleen hun hoofden, dan weer kijk ik tegen de onder- en zijkant van een kano aan. Met de punt onder water lopen we op waterbulten het haventje binnen. Een kop warme chocomelk met slagroom en appelpunt, ook met slagroom, smaakt ons best in het restaurantje op de hoek van de haven!